

Сот жүйесі

1. Жоғары сот

2. Жергілікті
соттар

Түрлі деңгейдегі соттардың жиынтығы. Бұл материалдық және процессуалдық заңнамада белгіленген қатаң тәртіппен жұмыс істейтін иерархиялық жүйе болып табылады. Қазіргі қоғамда көптеген сот жүйесілері бар. Сот жүйесі құрамына азаматтық, қылмыстық, әкімшілік, әскери, шіркеулік, сауда, т.б. сот істері кіреді. Сот жүйесін көбіне конституциялық сот қызметін атқаратын Жоғарғы сот органы басқарады.

Жоғары сот

□ **Қазақстанның Жоғарғы Соты** азаматтық, қылмыстық және өзге де істер жөніндегі жоғары сот органы болып табылады, соттардың қызметіне бақылау жүргізеді және сот тәжірибесінің мәселелері бойынша түсінік береді. Айрықша сот істерін, атап айтқанда жоғары лауазымды адамдардың қылмыстары туралы және аса ауыр мемлекеттік қылмыстар туралы істерді қарайды.

□ **Жоғарғы Соттың құрылымы** – Жоғарғы Сот Төрағадан, алқа төрағаларынан және судьялардан тұрады. Жоғарғы Сот Төрағасы, Қазақстан Республикасының Жоғарғы Сот алқа төрағалары және судьялары Қазақстан Республикасы Президентінің ұсынуы арқасында Сенатпен сайланады. Облыстық және оларға теңестірілген соттардың төрағалары, төрағалар және судьялар Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының Төрағасымен келісілген ұсынысы бойынша Қазақстан Республикасының Президентімен сайланады.

□ **Сот шешімдері бақылау тәртібімен Жоғарғы Соттың:** азаматтық және әкімшілік істер жөніндегі бақылау сот алқасымен, қылмыстық істер жөніндегі бақылау сот алқасымен қаралады. Заңда қарастырылған жағдайларда – жалпы отырыстарда қаралады.

Жергілікті сот

1. Облыстық және оларға теңестірілген соттар

Аудандық және оларға теңестірілген соттар

• Қазақстан Республикасында мамандандырылған

• 4. Қазақстан Республикасының Жоғарғы Соты мен жергілікті соттардың Қазақстан Республикасының Мемлекеттік елтаңбасы мен өзінің атауы бейнеленген мөрі болады.

• **Жоғарғы Сот Төрағасы**
Мами Қайрат Әбдіразақұлы

Заңдық тұрғыдан анықтамасы

Құқықтық
актілері

Хаттар

Сот органы- Сот билігі Қазақстан республикасының атынан жүзеге асырылады және өзіне азаматтар мен ұйымдардың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қорғауды, Республиканың Конституциясының заңдарының, өзге де нормативтік құқықтық актілерінің, халықаралық шарттарының орындалуын қамтамасыз етуді мқсат етіп қояды

Прокуратура

- **Прокуратура** — мемлекет атынан заңнама мен құқықтарды сонымен қатар адамның және азаматтың еркіндіктерін қадағалап бақылайтын құқық қорғау органы, және де басқада функцияларды шектеулі, ұлттық заңнамамен орындалуын қадағалайды..

Прокуратура актілері

- Прокуратура өз қызметінің барысында атқарылуы міндетті түрлі актілерді қабылдайды. Бұлар — наразылық қаулылар, тапсырмалар, арыздар, санкциялар, нұсқаулар, ұсыныстар, заңды түсіндірме түріндегі прокурордың қадағалау актілері.
- **Наразылық** — оны прокурор мемлекеттік органдар мен лауазым иелерінің Конституцияға, Республика Президентінің заңдары мен актілеріне қайшы келетін шешімдер мен әрекеттеріне байланысты шығарады.
- **Қаулы** — прокурор заңды бұзу сипатына байланысты қылмыстық іс қозғау, тәртіптік іс жүргізу, әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс жүргізу жөніндегі қаулы шығарады.
- **Тапсырма** — заңның бұзылғандығы айқын және оны тез арада түзетпесе ол мемлекеттің, кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың немесе азаматтардың құқықтары мен заңды мүдделеріне зиян келтіруі мүмкін болған жағдайда беріледі.
- **Арыз** — прокурор заңнамаға сәйкес мемлекеттің, заңды және жеке тұлғалардың бұзылған құқықтары мен мүдделерін қалпына келтіру үшін сотқа талап-арызбен шағымдануға құқылы.
- **Санкция** — прокурордың тергеушінің іс-жүргізу әрекетіне берген келісімі.
- **Нұсқау.** Прокурор жедел іздестіру шараларын жүзеге асыратын органның қылмыстық іс қозғауына және қарауына байланысты анықтау және тергеу органдарына нұсқау береді, ол басқа жағдайларда заңнамада белгіленген шарттарға байланысты беріледі.
- **Ұсыныс.** Прокурор өз құзыретінің шегінде заң бұзушылықты жою, қылмыс және өзге де құқық бұзушылық жасауға итермелеген себептер мен жағдайларды болдырмау жөнінде белгіленген заңға сәйкес осы құқық берілген адамдарды қолсұғылмаушылық құқығынан айыру мәселесі жөнінде ұсыныс жасайды.
- **Заңды түсіндіру.** Заңдарды білмеу немесе дұрыс түсінбеу органдардың немесе лауазым иелерінің не азаматтардың дұрыс қолданбауына әкеліп соқтыруы мүмкін деп ойлауға жеткілікті негіз бар жағдайда прокурор заңның мазмұнын, ал қажет болған

Прокуратура органдарының жүйесі

1. Қазақстан Республикасының прокуратурасы органдарының жүйесін Бас прокуратура, облыстардың прокуратурасы, республикалық маңызы бар қалалар мен Республика астанасының прокуратуралары, ауданаралық, аудандық, қалалық және соларға теңестірілген әскери және мамандандырылған прокуратуралар құрайды.
2. Қазақстан Республикасының прокуратурасы жанынан прокуратура органдарының бірыңғай жүйесіне кіретін ведомствалар, мекемелер, білім беру ұйымы құрылуы мүмкін.
3. Прокуратура органдарының өз нышандары олардың сипаттамасын Қазақстан Республикасы Президенті бекітеді.

Қазақстан Республикасының
Бас Прокуроры
Дауылбаев Асхат Қайзоллаұлы

Заңдық тұрғыдан анықтамасы

Прокуратура- Қазақстан Республикасының прокуратурасы мемлекет атынан Республика аумағындағы заңдардың, Қазақстан Республикасы Президенті Жарлықтарының және өзге нормативтік құқықтық актілердің дәл және біркелкі қолданылуына, сотқа дейінгі іс жүргізудің, жедел-ізвестіру қызметінің, әкімшілік және атқарушылық іс жүргізудің заңдылығын жоғары қадағалауды жүзеге асырады.

Мандаттары

Бас прокуратура облыстардың прокуратуралары; республика астанасымен республикалық маңызы бар қалалардың прокуратуралары; ауданаралық, аудандық, қалалық және оларға теңестірілген әскери және мамандандырылған прокуратуралары кіреді.

Ішкі істер органдары

- Құқық қорғау органдарының жүйесінде Қазақстан Республикасының Ішкі істер органдары айрықша орын алады. Олар қоғамдық тәртіпті сақтау және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, адам мен азаматтың құқықтары мен бостандықтарына, мемлекет пен қоғамның мүдделеріне қылмыстық және өзге де құқыққа қарсы қолсұғушылықтардың алдын алу және оларды болдырмау жөніндегі қызметті жүзеге асырады.
- **Ішкі істер органдарының қызметі** — заңдылық, дара басшылық, Ішкі істер органдарының тұтастығы, жариялылық, құқық қорғау, мемлекеттік органдар мен және азаматтармен өзара әрекеттестік қағидаттары негізінде құрылады.
- **Ішкі істер органдарының міндеттері:**
  - қоғамдық тәртіпті сақтау және қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету;
  - қылмыстарды және әкімшілік құқық бұзушылықтардың алдын алу және жою;
  - кәмелеттік жасқа толмағандардың қараусыздығы мен құқық бұзушылықтардың жолын ашу;
  - өрт қауіпсіздігі жағдайын қадағалауды қамтамасыз ету, өрт сөндіру;
  - жол қозғалысы қауіпсіздігін сақтау және оны қамтамасыз етуді бақылау;
  - мемлекеттік және өзге де нысандарды, жеке тұлғаларды қорғау, тұтқындалғандар мен сотталғандарды айдауылдау;
  - Ішкі істер органдарының қарамағына жатқызылған мәселелер бойынша халықаралық ынтымақтастықты жүзеге асыру.

- **Қазақстан Республикасының
Ішкі істер министрі**
- **Қалмұханбет Нұрмұханбетұлы
Қасымов**

Сот органы- Сот билігі Қазақстан Республикасының атынан жүзеге асырылады және өзіне азаматтардың ұйымдардың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қорғауды, Республиканың, Конституцияның заңдарының, өзге де нормативтік құқықтық актілерінің, халықаралық шарттарының орындалуын қамтамасыз етуді мақсат етіп қояды.

1.Сержант.

2.Старший сержант

3. Лейтенант

4. Старший лейтенант

5.Капитан

6.Майор

7.Подполковник

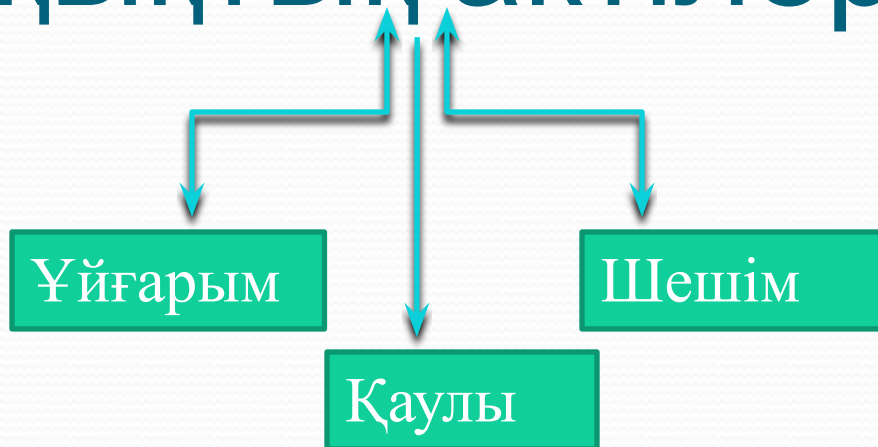
8. Полковник

9.Генерал майор

10.Генерал лейтенант

11.Маршал

Құқықтық актілері

Пайдаланылған әдебиеттер

Adilen.zan.kz

Wikipedia.kz

